

ANDRZEJ GORZELAK

**Próba oceny działania
niektórych preparatów grzybobójczych
na chwasty**

Попытка оценки воздействия
на сорняки некоторых фунгицидных препаратов

Tentative appraisal of the action of certain fungicides against weeds

I. WSTĘP

Do odkażania gleby od dawna stosowano formalinę, która niszczyła tylko częściowo nasiona chwastów. Bardziej skutecznymi okazały się wysoko toksyczne preparaty jak chloropikryna oraz bromek metylu, np. stosowany w Jugosławii Terabol (4), a także oparte na dozamecie — Mylone, Basamid, N-521 i Ditethon 85 (2, 5, 10). Na bazie metamu produkowane są do tego celu preparaty: Vapam, Sistan, Monam, Chem. Vape, VMP, Trimaton, N-869, Ne-45, a także Nematin (1, 6, 7, 8, 9), które niszczą nie tylko grzyby i owady, ale także częściowo nasiona chwastów.

W Czechosłowacji do sterylizacji podłoży organicznych stosowane są aktualnie Nematin lub Ditethon (1). Preparaty te wykazują znaczną skuteczność nie tylko w niszczeniu *Nematoda* i *Fusarium*, ale także nasion chwastów. Dobre wyniki chwastobójcze uzyskano z użyciem alkoholu allilowego (3).

W niżej opisanych badaniach zastosowano niektóre środki owado-, grzybo-, i chwastobójcze (o częściowym działaniu grzybobójczym), takie jak alkohol allilowy, Vapam, Nematin, Di-Trapex oraz Gesagard i sprawdzono ich oddziaływanie na chwasty.

II. CEL I ZAKRES BADAŃ

Założonym celem badań było ustalenie efektywności chwastobójczej środków do chemicznej sterylizacji gleby, które aktualnie stosowane są

w praktyce szkółkarskiej. Wśród użytych preparatów znajduje się Gesagard, który ma przede wszystkim działanie chwastobójcze i został zastosowany do celów porównawczych.

III. METODYKA BADAŃ

Doświadczenia zlokalizowano w szkółkach nadl. Czarna Białostocka na glebie biellicowej właściwej wytworzonej z piasku glinianego lekkiego na piasku słabo gliniastym i nadl. Krasieczyn (pow. II—IV) na glebie brunatnej kwaśnej wytworzonej z utworu pyłowego ilastego.

Powierzchnie doświadczalne założono systemem bloków losowanych. Zabiegi wykonano przed wysiewem nasion sosny i buka. Preparaty odmierzano lub odważano dla każdej kombinacji i po dodaniu odpowiedniej ilości wody dzielono na tyle części, ile było powtórzeń. Ze względu na dużą ilość cieczy roboczej 2—80 tys. l/ha zabiegi wykonywano konewką ogrodniczą. Di-Trapex stosowano bezpośrednio z pojemnika firmowego ustalając dawkowanie szybkością poruszania się wykonującego zabieg. Dane dotyczące zabiegów i dawek stosowanych preparatów zawiera tab. 1.

W celu sprawdzenia skuteczności chwastobójczej preparatów wykonano obserwacje nad pokrywaniem powierzchni gleby na całych po-

Tabela 1

Preparaty, dawki i terminy stosowania

Nadleśnictwo (OZLP)	Nr pow. dośw.	Data zabiegu	Stosowane preparaty i dawki
Czarna Białostocka (Białystok)	Ia, b	8 V 1970 słonecznie, temp. 22°C	Alkohol allilowy 100, 150 i 200 l/ha w 40 tys. l/ha wody
Krasieczyn (Kraków)	II	20 X 1971 pochmurno	Gesagard 5 i 10 kg/ha w 2 tys. l/ha wody, Nematin 100 i 150 l/ha oraz Vapam 500 i 1000 l/ha w 80 tys. l/ha wody
		26 III 1974 słonecznie temp. 10°C	Gesagard 10 kg/ha w 2 tys. l/ha wody, Alkohol allilowy 200 l/ha oraz Vapam 1000 l/ha w 80 tys. l/ha wody, Di-Trapex 500 l/ha
	IV	jak wyżej	Di-Trapex 500 i 680 l/ha, Nematin 100 l/ha i Vapam 1000 l/ha w 80 tys. l/ha wody

letkach oraz przez poszczególne gatunki chwastów, stosując skalę Braun Blanqueta.

Wyniki obserwacji nad ogólnym pokryciem chwastami przedstawiono w tab. 2.

Ogólne pokrycie chwastami powierzchni doświadczalnych

Tabela 2

Preparaty	Dawki kg/ha w	Pokrycie chwastami powierzchni doświadczalnych w %				
		Ia	Ib	II	III	IV
Alkohol allilowy	100	40	30	—	—	—
„ „	150	35	25	—	—	—
„ „	200	25	25	—	47	—
Gesagard	5	—	—	90	—	—
„	10	—	—	90	12	—
Nematin	100	—	—	90	—	72
„	150	—	—	100	—	—
Vapam	500	—	—	100	—	—
„	1000	—	—	100	7	8
Di-Trapex	500	—	—	—	72	28
„	680	—	—	—	—	63
Kontrolna niepielona	—	100	100	100	100	90

IV. WYNIKI BADAŃ I DYSKUSJA

Doświadczenie I założono w dwóch wersjach, tj. na dwa tygodnie przed wysiewem nasion sosny (Ia) i na kwaterze ugorowanej (Ib). Stosowano te same ilości alkoholu allilowego. Obserwacje przeprowadzone w ciągu okresu wegetacyjnego wskazywały na znaczną redukcję zachwaszczenia w stosunku do powierzchni kontrolnych w obydwu doświadczeniach. Ogólne pokrycie chwastami (tab. 2) zmniejszyło się do 30—40% po użyciu 100 l/ha alkoholu allilowego oraz do 25—35% po zastosowaniu 150—200 l/ha tego preparatu w porównaniu z kontrolną działką, na której wynosiło 100%. Stwierdzono dużą aktywność preparatu w odniesieniu do *Erigeron canadensis*, *Poa annua*, *Spergula arvensis* oraz *Stellaria media*, a więc chwastów krótkotrwałych, rozwijających się corocznie z nasion. Nie stwierdzono natomiast oddziaływania na chwasty wieloletnie z rodzaju *Agropyron*, *Agrostis*, *Cirsium*, *Urtica* i *Veronica*. Wyniki te są zgodne z mechanizmem działania preparatu, który niszczy skutecznie nasiona chwastów. Preparat stosuje się jednak w dużych ilościach wody, bo 30—50 tys. l/ha, co jest niewątpliwym utrudnieniem zabiegu. W doświadczeniu Ia nie stwierdzono ujemnych skutków we wzroście siewek sosny nawet przy 200 l/ha alkoholu allilowego.

Doświadczenie II założono jesienią, a wiosną wysiano buka. Obserwacje wykazały, że wiosną do połowy maja preparaty działały ograniczająco na pojawienie się chwastów głównie krótkotrwałych, później jednak (w czerwcu) chwasty pojawiły się w ilościach podobnych jak na powierzchni kontrolnej. Dłużej działały Gesagard i Nematin, a zwłaszcza Gesagard, który ograniczał pojawienie się *Capsella bursa pastoris*, *Galinsoga parviflora*, *Poa annua*, *Rorippa silvestris* i *Stellaria media*. Oddziaływanie Gesagardu na chwasty krótkotrwałe z rodzaju *Capsella*, *Poa* i *Stellaria* zgodne jest z wcześniejszymi wynikami badań nawet przy niższych dawkach (3).

W doświadczeniach III i IV założonych na miesiąc przed wysiewem nasion buka stosowano Gesagard, alkohol allilowy, Vapam, Nematin i Di-Trapex. Wyniki obserwacji wykonanych w czerwcu (tab. 2) wskazują na najlepsze działanie chwastobójcze Vapamu (redukcja zachwaszczenia do 7—8% przy pokryciu działek kontrolnych 90—100%). Podobnie jak w doświadczeniu II bardzo dobrze zwalczał chwasty Gesagard, słabiej natomiast alkohol allilowy, co wiązać można z rodzajem gleby (utwór pyłowy ilasty) i słabszym przenikaniem preparatu do warstw głębszych. Bardzo słabe efekty chwastobójcze dawał Di-Trapex. Są one przy tym dość zróżnicowane w poszczególnych kombinacjach. Mogą one mieć związek z kompostowaniem powierzchni przed zabiegami (producent zastrzega, że preparat działa mniej skutecznie przy nawożeniu organicznym).

Szczegółowe obserwacje wykazały znaczną aktywność Gesagardu, Vapamu i alkoholu allilowego w odniesieniu do *Poa annua*, *Polygonum* sp. i *Stellaria media*, a także *Rorippa silvestris* (tylko w dośw. IV).

Ogólnie z doświadczeń I—IV wynika, że stosunkowo skutecznie i długo oddziaływał chwastobójczo alkohol allilowy na glebach lekkich oraz okresowo (2 miesiące) pozostałe preparaty, przy czym dłużej Gesagard i Vapam niż Nematin i Di-Trapex. Ten wynik chwastobójczy równoważy zwalczanie chwastów Gesagardem (2—3 kg/ha) stosowane po wysiewie nasion większości gatunków uprawianych.

V. OGÓLNE WNIOSKI

Z przeprowadzonych doświadczeń można wyciągnąć następujące wnioski:

1. Najbardziej skutecznym chwastobójczo okazał się na glebach lekkich alkohol allilowy stosowany w dawkach 150—200 l/ha w 40 tys. l/ha wody, na dwa tygodnie przed wysiewem nasion.

2. Vapam, Nematin i Di-Trapex stosowane w dawkach do niszczenia *Fusarium* i *Nematoda* niszczyły okresowo chwasty krótkotrwałe równoważąc działanie Gesagardu (2—3 kg/ha) użytego po wysiewie nasion gatunków uprawianych.

LITERATURA

1. Červinkova H., Temmlova B. — Predosevni dezinfekce půdy Nematinem v lesních školkách — vliv na dřeviny. „Prace VULHM” 1969, 9.
2. Faber H. — Der Stand der Unkrautbekämpfung in Baumschulkulturen. „Zeitschrift. f. Pflanzenkrank. u. Pflanzenschutz” 1964, Sonderheft I.
3. Gorzelak A. — Zastosowanie herbicydów i arborycydów w leśnictwie. Skrypt Akademii Rolniczej w Warszawie 1975, 75.
4. Halambek M., Korunić Z. — Prava iskustva sa primjenom Terabola u šumskim rosadniku. Yugoslav Symposium. Sarajevo 1973.
5. Kemper A. — Was ist bei dem Einsatz chemischer Bodenentseuchungsmittel im Freiland zu beachten? — „Gesunde Pflanzen” 1962, 14.
6. Kozłova L. M. — Primienjenje Vapama kak gierbicida v lesnych pitomnikach. „Les. Choz.” 1963, 18.
7. Lehmann W., Nolte H. W. — Versuche zur Bekämpfung wurzelparasitischer Nematoden mit Ne-45. „Nachrichtenbl. f.d. detsch. Pflanzenschutzdienst” 1962, 16.
8. Volger C. — Entseuchung von Kampfböden. „Forst-u. Holzwirt” 1961, 16.
9. Volger C. — Verfahren der Bodenentseuchung und ihre Bedeutung für die Anzucht von Forstpflanzen. „Deutsche Baumschule” 1963, 15.
10. Zekić N., Čukac N. — Rezultati primjene nekich novijich preparata kod suzbijanja korova u šumskim sjemeništima. Yugoslav Symposium, Sarajevo 1973.

Praca wpłynęła do Komitetu Redakcyjnego 23 lutego 1978 r.

Краткое содержание

В исследованиях хода воздействия на сорняки фунгицидных препаратов применялся аллиловый алкоголь, Ди-Трапекс, Нематин и Вапам, а также для сравнения гербицид Гесагард.

Опыты показали, что:

— наиболее эффективным для уничтожения сорняков оказался на легких почвах аллиловый алкоголь применяемый в дозах 150—200 л/га в 40 тыс. л/га воды на две недели до посева семян

— Вапам, Нематин и Ди-Трапекс применяемые в дозах для уничтожения *Fusarium* и *Nematoda* уничтожали периодически кратковременные сорняки, сохраняя равновесие воздействия Гесагарда (2—3 кг/га) использованного после посева выращиваемых культур.

Summary

In the course of studies on herbicidal action of fungicides there were tested: allyl alcohol, Di-Trapex, Nematin, Vapam, and for comparative purposes — the herbicide Gesagard.

Experiments indicated that:

- allyl alcohol, applied at the rate of 150—200 l/ha, in 40 thous. l of water/ha two weeks before seed sowing, appeared to be the most effective herbicide on light soils,
- Vapam, Nematin, and Di-Trapex, applied at rates used against Fusarium and Nematoda destroyed periodically short — term weeds attaining the level of performance of Gesagard (2—3 kg/ha) applied following to sowing of cultivated species.

**Tylko prenumerata
gwarantuje otrzymanie „Sylwana”**